

POSTANOWIENIE

Dnia 28 czerwca 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Waldemar Plóciennik

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.
po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 28 czerwca 2017 r.
sprawy **M. K.**
skazanego z art. 291 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. i in.
z powodu kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego
od wyroku Sądu Okręgowego w P.
z dnia 29 grudnia 2016 r.,
utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w R.
z dnia 5 sierpnia 2016 r.,

p o s t a n o w i ł

- 1. oddalić kasację, jako oczywiście bezzasadną,**
- 2. zwolnić skazanego M. K. od kosztów sądowych**
postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

We wniesionym w dniu 9 czerwca 2016 r. do Sądu Rejonowego w R. akcie oskarżenia M. K., zarzucono popełnienie pięciu czynów z art. 291 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 2 k.k.

Pismem datowanym na dzień 15 kwietnia 2016 r., które wpłynęło do Sądu w dniu 20 czerwca 2016 r. (k – 611), oskarżony wniósł o:

- „1. wyrażenie zgody abym został skazany bez mojej obecności na rozprawie na karę 3 lat pozbawienia wolności w zawieszeniu na 5 lat;
2. wyrażenie zgody abym zadośćuczynił poszkodowanym na pierwszej rozprawie (...);

3. wyrażenie zgody aby kwoty wyżej wymienione mogła zapłacić moja narzeczona (...)."

Na rozprawie głównej w dniu 5 sierpnia 2016 r. Sąd Rejonowy w R., na podstawie art. 399 § 1 k.p.k. pouczył strony o konieczności zmiany opisu i kwalifikacji prawnej czynów, poprzez przyjęcie, iż zachowanie oskarżonego wyczerpuje dyspozycje:

- w pkt 1 z art. 291 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. i w zw. z art. 4 § 1 k.k. w brzmieniu przed dniem 1 lipca 2015 r.;
- w pkt 2-5 z art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 2 k.k. i w zw. z art. 4 § 1 k.k. w brzmieniu Kodeksu karnego przed dniem 1 lipca 2015 r., w zw. z art. 91 § 1 k.k.

Sąd wyraził zgodę na dobrowolne poddanie się karze przez oskarżonego na karę przez niego wnioskowaną (po modyfikacji opisów czynów, jak i kwalifikacji prawnej oskarżony, przyznając się do winy złożył ponownie wnioski o dobrowolne poddanie się karze i wymierzenie kary 6 miesięcy pozbawienia wolności za czyn z pkt 1, kary 2 lat pozbawienia wolności za czyny z pkt 2-5 i wymierzenie kary łącznej 2 lat pozbawienia wolności), uznając, iż cele postępowania zostaną osiągnięte bez przeprowadzania rozprawy w całości, okoliczności czynu i wina oskarżonego nie budzą wątpliwości a oskarżyciel publiczny nie złożył sprzeciwu. Stąd też wyrokiem z dnia 5 sierpnia 2016 r. w sprawie II K .../16, Sąd Rejonowy w R. uznał M. K. za winnego popełnienia zarzucanych mu czynów:

- z art. 291 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. i w zw. z art. 4 § 1 k.k. w brzmieniu Kodeksu karnego przed dniem 1 lipca 2015 r. i za to na podstawie art. 291 § 1 k.k. wymierzył mu karę 6 miesięcy pozbawienia wolności;
- z art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 2 k.k. i w zw. z art. 4 § 1 k.k. w brzmieniu Kodeksu karnego przed dniem 1 lipca 2015 r. i art. 91 § 1 k.k. i za to wymierzył mu karę 2 lat pozbawienia wolności.

Na podstawie art. 86 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 2 k.k. jednostkowe kary pozbawienia wolności Sąd połączył i orzekł karę łączną 2 lat pozbawienia wolności.

Z wyrokiem tym nie zgodził się zarówno oskarżony, jak i jego obrońca.

Oskarżony M. K. zarzucił wyrokowi błędy w ustaleniach faktycznych przyjętych za jego podstawę, mogące mieć wpływ na jego treść, polegające na bezzasadnym przyjęciu, że popełnił zarzucane mu czyny. Oskarżony wniosł o

uniewinnienie, ewentualnie o przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd Rejonowy.

Obronca natomiast, na podstawie art. 427 § 2 k.p.k. i art. 438 pkt 1, 2 i 4 k.p.k., wyrokowi temu zarzucił:

„1. obrazę przepisów prawa materialnego oraz przepisów postępowania, mającą istotny wpływ na wynik sprawy, tj. art. 4 k.k., art. 63 k.k. w zw. z art. 577 k.p.k., art. 74 § 2 pkt 2 k.p.k.;

2. rażąco niewspółmierność wymierzonej oskarżonemu kary łącznej 2 lat pozbawienia wolności w bezwzględnym jej wymiarze, której dolegliwość przekracza cele zapobiegawcze i wychowawcze jaką kara ta winna spełnić w stosunku do skazanego, a także potrzeby w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa, podczas gdy na podstawie ujawnionych okoliczności, które powinny mieć wpływ na zasadniczy wymiar kary, zachodzi wyraźna dysproporcja między karą wymierzoną, a karą sprawiedliwą, zasłużoną w następstwie prawidłowego zastosowania w sprawie okoliczności uwzględnionych przy orzekaniu kary łącznej”.

W konkluzji obrońca wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez wymierzenie oskarżonemu kary pozbawienia wolności w dolnej granicy ustawowego zagrożenia, z uwzględnieniem zasady pełnej absorpcji, z zaliczeniem na poczet kary łącznej okresu odbywania kary pozbawienia wolności w sprawie II K .../14, ewentualnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Na rozprawie apelacyjnej wyznaczony przez oskarżonego nowy obrońca z wyboru „sprecyzował zarzuty zawarte w apelacji oskarżonego, że dotyczą one ustaleń faktycznych oraz w zakresie winy oskarżonego”, jednocześnie poparł złożone przez niego wnioski dowodowe i wniósł o przeprowadzenie badań sądowo-psychiatrycznych (k.731verte/tom IV).

Sąd Okręgowy w P., wyrokiem z dnia 29 grudnia 2016 r., sygn. IV Ka .../16, po rozpoznaniu wniesionych apelacji, utrzymał w mocy zaskarżone orzeczenie.

We wniesionej na korzyść skazanego kasacji obrońca, na podstawie art. 523 § 1 k.p.k. oraz art. 526 § 1 k.p.k. wyrokowi Sądu Okręgowego zarzucił „rażące naruszenie prawa procesowego, jeżeli mogło ono mieć istotny wpływ na treść orzeczenia - art. 433 § 2 k.p.k., przez wadliwą kontrolę odwoławczą wyroku Sądu

pierwszej instancji i utrzymanie go w mocy w sytuacji, w której narusza on art. 387 § 2 k.p.k. przez błędne zastosowanie tego przepisu wobec tego, że okoliczności sprawy - w świetle okoliczności i powodów dla których oskarżony przyznał się do winy - budzą istotne wątpliwości.” W następstwie tego zarzutu autor kasacji wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania temu Sądowi.

Prokurator w pisemnej odpowiedzi na kasację wniósł o jej oddalenie, jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniesiona przez obrońcę skazanego M. K. kasacja jest oczywiście bezzasadna.

Przypomnieć należy, iż kasacja jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, a powody jej wniesienia określa przepis art. 523 k.p.k. Wzruszenie prawomocnego orzeczenia w jej drodze możliwe jest jedynie w wypadku stwierdzenia rażącego naruszenia prawa materialnego lub procesowego, jeśli mogło ono mieć istotny wpływ na treść orzeczenia. Ponadto, zgodnie z art. 519 k.p.k., kasację wnosi się od prawomocnego wyroku sądu odwoławczego kończącego postępowanie, co oznacza, że zarzuty kasacyjne winny odnosić się do obrazy prawa, do której doszło w toku postępowania odwoławczego. Skarżący wprowadził zarzucił obrazę art. 433 § 2 k.p.k., polegającą na wadliwej kontroli odwoławczej, nie dostrzegł jednak, że w apelacjach nie podnoszono zarzutu obrazy prawa procesowego polegającej na naruszeniu art. 387 § 2 k.p.k., zatem rozpoznający sprawę w granicach zaskarżenia i podniesionych zarzutów Sąd odwoławczy nie musiał zajmować się tą kwestią (twierdzenie, że zarzut taki podniesiono w osobistej apelacji oskarżonego, pozostaje w oczywistej sprzeczności z oświadczeniem obrońcy oskarżonego, złożonym w toku rozprawy odwoławczej).

Zauważyć jednak trzeba, że Sąd Okręgowy uznał, iż nie było przeszkód do uwzględnienia wniosku oskarżonego o dobrowolne poddanie się karze (przy spełnieniu pozostałych warunków) w sytuacji, gdy oskarżony ogranicza się do oświadczenia, że przyznaje się do winy i podtrzymuje swoje wyjaśnienia złożone w postępowaniu przygotowawczym, w treści których przyznał się do winy, i to przyznanie znajduje niebudzące wątpliwości potwierdzenie w zgromadzonym

materiale dowodowym (brak regulacji, która uzależniałaby uwzględnienie wniosku o dobrowolne poddanie się karze od złożenia przez oskarżonego pełnych treściowo wyjaśnień odnośnie do okoliczności popełnienia zarzucanego mu czynu). Zdaniem Sądu, wyjaśnienia oskarżonego i jego postawa w toku procesu nie były jedynym kryterium spełnienia przesłanek z art. 387 § 2 k.p.k. Zostały one bowiem oceniane w związku z wszystkimi zgromadzonymi w sprawie dowodami (w szczególności relacjami współsprawców, ujawnionymi dowodami rzeczowymi) i dopiero wtedy, gdy sąd nie stwierdził sprzeczności wymagających usunięcia, przyjął, że przesłanki te są spełnione.

Zdaniem Sądu Okręgowego, dotychczasowy przebieg postępowania (nie uwzględnienie przez sąd wcześniej złożonego wniosku o dobrowolne poddanie się karze na podstawie art. 335 § 1 k.p.k.), zmodyfikowanie opisu i kwalifikacji prawnej zarzucanych czynów, musiał przekonywać skazanego, że niemożliwe jest orzeczenie wobec niego kary wolnościowej, o co wcześniej postulował (pismo z dnia 15 kwietnia 2015 r.). Oskarżony nie wdał się na rozprawie w spór co do swojego sprawstwa, tylko je po raz kolejny potwierdzając, złożył ponownie wniosek o skazanie bez rozprawy, przedstawiając propozycje kar pozbawienia wolności na tyle realne, iż nie sprzeciwily im się pozostałe strony, a także obrońca (co wprost wynika z protokołu rozprawy głównej z dnia 5 sierpnia 2016 r.). Jak podniósł Sąd Okręgowy, „bagatelizowanie przez oskarżonego w apelacji wyjaśnień, w których przyznawał się do winy, w świetle jego postawy na rozprawie nie jest logiczne, gdyż chcąc zweryfikować swoje sprawstwo powinien je zakwestionować i doprowadzić do przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości w czasie przewodu sądowego. Następstwem odmiennej postawy procesowej oskarżonego, są wprowadzenie łagodnych kar jednostkowych i łączna pozbawienia wolności (zaniechanie orzeczenia grzywny, obowiązków naprawienia szkody), jednakże powstał brak możliwości postawienia zarzutów w oparciu o art. 438 pkt 3 i 4 k.p.k.”

Wbrew stanowisku obrońcy, Sąd Okręgowy w swoich rozważaniach odniósł się do okoliczności, które legły u podstaw wyrażenia przez Sąd I instancji zgody na dobrowolne poddanie się karze przez skazanego w trybie art. 387 k.p.k., w pełni popierając podjętą przez Sąd decyzję. Dlatego też zarzut obrazy art. 433 § 2 k.p.k., podnoszony w kasacji, jawi się jako oczywiście bezzasadny.

Ponadto, zasadnym jest przypomnienie, że:

- z protokołu rozprawy głównej z dnia 5 sierpnia 2016 r. wynika, iż skazany przyznał się do zarzucanych mu czynów i odmówił składania wyjaśnień. Po ujawnieniu protokołów jego przesłuchań z postępowania przygotowawczego potwierdził te, w których przyznawał się do swojego sprawstwa i uzupełnił w odniesieniu do czynu z pkt 5, iż „zbiornik sprzedałem (...) wiedząc, że G. go wcześniej ukradł” (k. 634 verte/tom IV). Nie podtrzymał odczytanych mu wyjaśnień z postępowania przygotowawczego z dnia 23 września 2015 r. z k. 491-494 (tom III) negujących swoje sprawstwo przekonując, iż była to jego linia obrony. Po zakończeniu wyjaśnień oskarżony złożył wniosek o dobrowolne poddanie się karze. Sąd uzależnił uwzględnienie wniosku od dokonania określonej modyfikacji opisu i kwalifikacji prawnej zarzucanych oskarżonemu czynów. Po dokonaniu stosownej modyfikacji, tak w opisie czynów, jak również kwalifikacji prawnej, skazany przyznając się do winy złożył ponownie wniosek o dobrowolne poddanie się karze i wymierzenie mu kary 6 miesięcy pozbawienia wolności za czyn z pkt 1, kary 2 lat pozbawienia wolności za czyny z pkt 2-5 i wymierzenie kary łącznej 2 lat pozbawienia wolności. Na uwagę zasługuje fakt, iż na wniosek skazanego został mu wyznaczony obrońca z urzędu (k.630/tom IV), który był obecny na terminie rozprawy i zarówno on, jak i skazany, a także prokurator wyrazili zgodę na wniosek złożony przez oskarżonego oraz na zaproponowaną przez niego karę (k. 635/tom IV). Sąd wyraził zgodę na dobrowolne poddanie się karze przez oskarżonego na karę przez niego wnioskowaną, uznając że cele postępowania zostaną osiągnięte bez przeprowadzania rozprawy w całości, okoliczności czynu i winy oskarżonego nie budzą wątpliwości, a oskarżyciel publiczny nie złożył sprzeciwu;
- skazany został pouczone o prawach i obowiązkach, w tym i o podstawie apelacji w razie dobrowolnego poddania się karze, zgodnie z treścią art. 447 § 5 k.p.k., w którym z kolei wskazano, że podstawą apelacji nie mogą być zarzuty określone w art. 438 pkt 3 i 4 k.p.k., związane z treścią zawartego porozumienia, o którym mowa w art. 343 k.p.k., art. 343a i art. 387 k.p.k.
- na etapie postępowania odwoławczego Sąd oddalił szereg wniosków dowodowych oskarżonego, bowiem ich przeprowadzenie, zdaniem orzekającego Sądu, okazało się niedopuszczalne, gdyż dotyczyły one zarzutów błędów w

ustaleniach faktycznych związanych z treścią porozumienia, o którym mowa w art. 387 k.p.k., a zgodnie z treścią art. 447 § 5 k.p.k. zarzuty te nie mogły być przedmiotem apelacji.

- obrońca skazanego (z wyboru), na rozprawie odwoławczej „sprecyzował zarzuty zawarte w apelacji oskarżonego, że dotyczą one ustaleń faktycznych oraz w zakresie winy oskarżonego”, jednocześnie popierał złożone przez niego wnioski dowodowe i wnosił o przeprowadzenie badań sądowo-psychiatrycznych (k. 731verte/tom IV).

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy orzekł, jak na wstępie.

kc